НОВИ САД - На данашњи дан 1826.године рођен је српски писац, новинар и адвокат Светозар Милетић, вођа Срба у Војводини у борби за национална права у Аустро-Угарској, борац за либералне реформе и непомирљиви противник клерикализма. Био је покретач и водећа личност Уједињене омладине српске, потом оснивач и вођа Српске народне слободоумне странке. Гимназију је похађао у Новом Саду, Модри и Пожуну (садашња Братислава), а Правни факултет у Бечу, где је докторирао 1854.

Већ на студијама имао је значајну улогу међу панславистичком омладином. Први пут је за посланика Српског црквеног сабора изабран 1864. а за посланика у Хрватско-славонском и Угарском сабору 1865. Као истакнути српски националиста осуђен је 1870. на годину дана затвора, а 1876. поново је ухапшен и после годину и по дана у истражном затвору осуђен на пет година робије за велеиздају. Мада се посветио политичкој борби, писао је и песме - најзначајнија је "Спасова ноћ", а најпознатија "Већ се српска застава свуда вије јавно". Литерарни рад почео је слободарским стиховима у часопису "Славјанка", чији је био уредник и издавач. Био је први уредник листа "Застава", који је окупљао бројне српске писце и националне раднике тог доба.

Данас је понедељак, 22. фебруар, 53. дан 2021. До краја године има 312 дана.

1512- Умро је италијански морепловац Америго Веспучи, према чијој је латинској верзији имена (Americus) немачки картограф Мартин Валдземилер Нови свет назвао Америка.

То је прихваћено упркос чињеници да је нови континент 1492. открио Кристифор Колумбо. Веспучи је у Нови свет путовао 1499. као члан шпанске експедиције, а 1501. и 1502. предводио је португалску експедицију. Веровао је да су Хондурас и Бразил нови, неоткривени континенти, не знајући да је Хондурас пре њега открио Колумбо.

1732- Рођен је амерички државник Џорџ Вашингтон, први председник САД, војсковођа из Америчког рата за независност. Командовао је војском колониста у победоносном рату за сувереност од Уједињеног Краљевства, од 1775. до 1783. За председника САД изабран је 1789. и на том положају остао је осам година (два мандата). Став према старом савезнику Француској (прогласио је неутралност САД у рату Британије и других држава против револуционарне Француске) и унутрашња политика створили су му јаку опозицију у земљи. Из политичког живота повукао се разочаран 1797. и одбио је да се трећи пут кандидује за председника, упутивши народу "опроштајну беседу".

1788 - Рођен је немачки филозоф Артур Шопенхауер, дубок песимист. Индивидуалну егзистенцију је сматрао бескрајном патњом, овај свет најгорим од свих светова (на традицијама античке мисли), а основно морално осећање сажаљењем. Дела: "О четвороструком корену принципа довољног разлога", "Свет као воља и представа", "Парерга и паралипомена".

1819- САД су преузеле Флориду од Шпаније, према споразуму који су потписали амерички државни секретар Џон Кинси Адамс и шпански министар Дон Луис де Онис.

1828- Миром у Туркманчаију Персија је после пораза у рату с Русијом била принуђена да јој преда део Јерменије, укључујући град Јереван.

1848- У Паризу је избила револуција. Под притиском устаника краљ Луј Филип распустио је владу 23. фебруара, следећег дана је абдицирао и побегао у Енглеску, а привремена влада укинула је монархију и прогласила републику. Прокламоване су демократске слободе, опште право гласа, слобода штампе, смањење радног дана, право на рад и изборно право за све мушкарце старије од 21 године, а у колонијама је укинуто ропство. Успех револуције у Француској подстакао је револуције и буне у Немачкој, Аустрији, Италији, Мађарској, па и код војвођанских Срба.

1862- Током Америчког грађанског рата Џеферсон Дејвис проглашен је председником Конфедерације Држава Америке (једанаест јужних држава).

1875- Умро је француски сликар Жан Батист Камиј Коро, аутор интимног пејзажа, са изузетно истанчаним осећајем за тонове. Његове женске фигуре, обично у ентеријеру, одликују се ретком деликатношћу структуре. Урадио је око 2.000 слика, 300 цртежа и десетак графика.

1900- Рођен је шпански филмски режисер Луис Буњуел. Од 1936. до 1939. снимао је током Шпанског грађанског рата пропагандне прилоге за републиканце. Од 1947. радио је углавном у Мексику, пошто је као комуниста био непомирљиви противник франковог режима, па је живео у емиграцији. Снимио је 32 филма, а "Андалузијски пас" из 1928. и "Златно доба" из 1930. образац су надреалистичког филма. Написао је аутобиографију "Мој последњи уздах". Остали филмови: "Земља без хлеба", "Лос олвидадос", "Успон у небо", "Злочиначки живот Арчибалда Круса", "Робинсон Крусо", "То се зове зора", "Назарен", "Виридијана", "Тај мрачни предмет жеља", "Анђео смрти", "Звездани пут", "Тристана", "Лепотица дана", "Дискретни шарм буржоазије".

1903- Умро је аустријски композитор и музички писац Филип Јакоб Волф, познат по књигама поезије, посебно по "Књизи шпанских песама" и "Књизи Гетеових песама". Компоновао је соло песме на стихове Хајнриха Хајнеа, Јохана Волфганга Гетеа, Јозефа фон Ајхендорфа, шпанских и италијанских песника.

1912- Рођен је Алекс Драгнић амерички слависта и политиколог српског порекла, универзитетски професор, академик, стручњак за негдашњу Југославију. Вишедеценијски професор универзитета Вандербилт, широј јавности постао је познат 1954. по објављивању књиге "Титова обећана земља" после службовања у амбасади САД у Београду, између 1947. и 1950. Током Другог светског рата био је аналитичар за спољне послове у Одељењу за стратешке услуге, претечи Централне обавештајне агенције (ЦИА). Предавао је и на Универзитетима Вашингтон и Ли, био сарадник истраживач при Хуверовом институту, као и дугогодишњи потпредседник Америчког удружења за политичке науке.

1913- Војска је у Мексику убила револуционарног председника Франсиска Мадера и потпредседника Пина Суареса.

1921- Рођен је централноафрички диктатор Жан Бедел Бокаса, који је на власт дошао војним ударом 1966, прогласио се 1972. доживотним председником, а 1976. царем. Војним ударом срушио је блиског рођака, председника Давида Дака, а 1977. утрошио је на церемонију крунисања четвртину националног производа земље, променивши назив Централноафричка Република у Централноафричко царство. Његова владавина обележена је невероватном екстраваганцијом, расипањем државне имовине па и злочинима над сопственим народом. С власти га је 1979. збацио бивши председник Дако.

1935- Рођен је српски писац Данило Киш, члан САНУ. Писао је негованим стилом, с модерно схваћеном фабулом. Дипломирао је светску књижевност у Београду. Био је драматург позоришта "Атеље 212" и лектор за српски језик у Стразбуру, Бордоу и Лилу. Дела: романи "Псалам 44", "Мансарда", "Башта, пепео", "Пешчаник", "Гробница за Бориса Давидовича", приповетке "Рани јади", "Енциклопедија мртвих", драма "Електра 70", полемички спис "Час анатомије".

1942- Захваћен унутрашњом кризом и сломљен нацистичким варварством, аустријски писац Штефан Цвајг, који је пред нацистима 1938. емигрирао у САД, извршио је самоубиство у Бразилу. У раним делима је под утицајем бечког импресионизма и психоанализе Сигмунда Фројда. Касније је знатну популарност стекао романсираним биографијама и есејистичким студијама о значајним личностима историје и литературе. Дела: приповетке "Пометеност осећања", "Амок", "Први доживљај", романсиране биографије "Жозеф Фуше", "Марија Антоанета", "Тријумф и трагика Еразма Ротердамског", "Марија Стјуарт", студије "Три мајстора" (Балзак, Дикенс, Достојевски), "Борба с демоном" (Хелдерлин, Клајст, Ниче), "Три песника свога живота" (Казанова, Стендал, Толстој), аутобиографско дело "Јучерашњи свет".

1943- Рођен је Драгош Калајић, српски сликар, публициста и литерата. Дипломирао је у Риму, на Академији лепих уметности. Био је свестрана личност, бавио се сликарством, теоријом уметности, али је посебно упамћен као публициста и политички мислилац. У домену ликовног, највећим делом био је хиперреалиста. Уређивао је часопис "Дело", магазин "Дуга" и био дописник агенције Танјуг из Рима. Као уредник у издаваштву приредио је и објавио дела низа релевантних аутора, попут Плотина, Шпенглера, Де Ружмона, Јулијана Апостате, Берђајева, Шестова, Вајнингера, Конрада Лоренца, Ренеа Генона, Јулијуса Еволе. Дела: "Мапа (анти)утопија", "Смак света", "Америчко зло", "Издана Европа", "Последњи Европљани", тв серијал "Огледало 20. века".

1967- Председник Индонезије Ахмед Сукарно предао је извршну власт генералу Сухарту, задржавши само титулу председника.

1979- Карипско острво Санта Лусија стекло је пуну независност, после 165 година британске управе.

1980- Умро је аустријски сликар и писац Оскар Кокошка, један од најистакнутијих представника експресионистичког сликарства. У току Другог светског рата радио је велике композиције наглашено хуманистичког садржаја. Књижевна дела: драме "Убица, мада жена" и "Трнов жбун у пламену", писане су експресионистичким стилом и критика их није високо оценила.

1980- Израелска влада донела је одлуку о пуштању у оптицај нове националне валуте шекела, који је заменио израелску фунту.

1987 -Умро је амерички сликар, новинар, филмски режисер и продуцент Енди Ворхол, један од најзначајнијих представника поп-арт сликарства. Дрско и духовито исмевао је и разарао баналност масовне комерцијалне културе и америчке митове, све до такозваног покрета за ослобађање жена. Филмови: "Емпајер", "Сан", "Девојке из Челзија", "Усамљени каубоји", "Месо", "Ђубре", "Секс", "Побуњене жене", "Месо за Франкенштајна", "Крв за Дракулу".

1992- Договором да Босна и Херцеговина остане у границама у којима је била у СФРЈ, да се уставно уређење базира на неколико ентитета и да преговори буду настављени, у Лисабону су завршени преговори тројице лидера националних странака у БиХ. Неколико дана доцније вођа муслимана Алија Изетбеговић је, на наговор САД, одбио да потпише споразум на који је претходно пристао.

1992- Умро је вођа грчких партизана Вафијадис Маркос, командант такозване Демократске армије Грчке у грађанском рату од 1946. до 1949. Из Анадолије је, као и стотине хиљада Грка, емигрирао 1923. После немачке окупације Грчке у Другом светском рату побегао је из затвора на острву Гаудос и прикључио се покрету отпора. Био је политички комесар Десете дивизије ЕЛАС-а и потом Македонске групе дивизија ЕЛАС. Кад је ЕЛАС расформиран после капитулације вођа тзв. Народноослободилачког

фронта (ЕАМ) 12. фебруара 1945, с делом руководства ЕАМ организовао је оружану борбу против краљевског режима. Почетком 1947. постао је врховни командант тзв. Демократске армије Грчке, после избора на територији под контролом његових снага у августу 1947. прогласио је републику, а 23. децембра образовао је привремену владу коју је сам водио и у којој је био министар војске. Због сукоба у руководству, искључен је у новембру 1948. из Централног комитета КП Грчке, после чега је емигрирао у Совјетски Савез, а комунистичку герилу у Грчкој ликвидирала је легална ројалистичка власт. У земљу се вратио пред крај живота.

1994- Министарство правде САД саопштило је да је бивши високи службеник ЦИА Олдрич Хејзен Ејмс девет година био шпијун Совјетског Савеза и потом Русије.

1995- Француска је оптужила четворицу америчких дипломата и још једног држављанина САД за политичку и економску шпијунажу и наложила им да напусте земљу.

1996- Француска је као прва земља Европске уније нормализовала дипломатске односе са СРЈ и вратила их на амбасадорски ниво.

1998- Умро је српски вајар Јован Кратохвил, професор Универзитета уметности у Београду, ректор од 1971. до 1973. Аутор је низа споменика, укључујући споменике палим борцима на Мајевици и у Земуну, споменик на Авали совјетским ратним ветеранима погинулим у авионском удесу, спомен-костурницу у Сансеполкру у Италији. Био је врхунски спортиста у младости, пре Другог светског рата првак Југославије у пливању, а после рата шампион државе у стрељаштву и освајач другог места на светском стрељачком првенству.

1998- Распуштена је турска исламистичка странка "Партија благостања".

2002- Вођа анголских побуњеника Жонас Савимби погинуо је у борби с владиним трупама у централном делу земље, што је сутрадан потврдио његов покрет УНИТА пошто је приказан телевизијски снимак његовог изрешетаног тела.

2004- Припадници побуњеничке "Божје армије отпора" која се борила против владе Уганде, упали су у камп за расељене, на северу земље, и масакрирали најмање 200 избеглица.

2005- У земљотресу јачине 6,4 степена Рихтерове скале који је погодио југоисточни део Ирана погинуло је 612 људи, а више од 1.000 је повређено.

2006- У Самари, у Златној џамији, једном од највећих шиитских светилишта у Ираку, подметнута бомба је тешко оштетила храм, грађен у 17. веку, и разорила његову златну куполу. У знак одмазде током наредних 48 сати убијено је око 130 сунита, међу којима и три сунитска имама, а запаљено је 170 сунитских џамија.

2007- Приликом пожара на трајекту у близини Џакарте у Индонезији страдала је 41 особа, при чему се као нестало води још око 90 особа. Брод "Левина" на којем се налазило око 350 путника пловио је ка острву Бангка када га је на 80 км од Џакарте, захватио пожар.

2008- Представници Србије, Хрватске, Италије, Румуније и Европске Комисије договорили су се у Бриселу о учешћу националних компанија у заједничкој компанији за развој пројекта изградње Паневропског нафтовода (ПЕОП) на релацији Констанца - Трст.

2008- Руски председник Владимир Путин нагласио је, приликом обраћања на првом каналу Руске државне телевизије, да је случај Косова "страховит преседан", који "у суштини ломи читав систем међународних односа, стваран не деценијама, већ вековима".

2008- Турски председник Абдулах Гул потписао је закон којим се укида забрана ношења марама студенткињама на турским универзитетима.

2008- Умро је Војин Шуловић, члан Српске академије наука и уметности. Био је научник међународног угледа, професор Медицинског факултета у Београду и директор Гинеколошко-акушерске клинике, као и почасни председник Српског лекарског друштва.

2009- Умро је Милутин Чолић, филмски критичар, публициста, оснивач ФЕСТ-а. Права и југословенску књижевност студирао је у Београду. Објавио је више књига из области филма и био је један од првих сарадника филмског фестивала у Пули и фестивала документарног и краткометражног филма у Београду, један је од оснивача фестивала у Нишу.

2011- У разорном земљотресу јачине 6,3 степена по Рихтеру, са епицентром код града Крајстчерч, на Новом Зеланду, погинуло је 185 особа а повређено је до 2000 особа. Чак око 10.000 објеката је непоправљиво оштећено.

2012- У несрећи која се догодила у западном делу аргентинске престонице Буенос Ајресу, када је путнички воз ударио у заштитну ограду, погинула је 51 особа а више од 600 је повређено.

(Танјуг)